

**Departementspromemorian Antagande av rambeslut om skydd av
personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och
straffrättsligt samarbete (Ds 2008:30)**

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har granskat promemorians innehåll främst utifrån sin uppgift att ur ett rättssäkerhets- och integritetsskyddsperspektiv utöva tillsyn av brottsbekämpande verksamhet som på grund av sekretess är undandragen allmän insyn.

Tillgång till rättsmedel

Promemorian redovisar inte korrekt eller fullständigt den tillsynsuppgift som Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten sedan den 1 januari 2008 har enligt bestämmelser i lagen (2007:980) om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet och förordningen (2007:1141) med instruktion för Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten. Promemorian och dess förslag tar därför inte avstamp i det förhållandet att myndigheten genom lag har inrättats för att Sverige ska uppfylla Europakonventionens krav på tillgång till effektivt nationellt rättsmedel. Således är promemorians bedömning, att det krav på rättsmedel som rambeslutet uppställer (artikel 20) uppfylls i och med de möjligheter till överklagande som ges i personuppgiftslagen (1998:204), Datainspektionens befogenheter i egenskap av tillsynsmyndighet samt medborgarnas möjligheter att vända sig till Justitieombudsmannen, bristfällig.

Som Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten anfört i sitt yttrande över departementspromemorian *Behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet (Ds 2007:43)* är ett grundläggande skäl till att myndigheten har inrättats, hur myndighetens tillsynsuppgift har utformats och att myndigheten i sin instruktion är ålagd att till andra myndigheter överlämna resultatet av sin tillsyn för åtgärd, att Europadomstolen i juni 2006 i målet *Segerstedt-Wiberg m.fl. mot Sverige (Appl. no. 62332/00)* fann att i fråga om Säkerhetspolisens registrering så uppfyllde vare sig Justitieombudsmannen,

Justitiekanslern, den dåvarande Registernämnden eller Datainspektionen, ens sammantagna, kravet på effektiva rättsmedel enligt artikel 13 i Europakonventionen. Europadomstolens dom omnämndes inte i den promemorian och den borde enligt vad nämnden anförde tas i uttryckligt beaktande i den vidare beredningen, inte minst eftersom brist på allmän insyn till följd av stark sekretess förkommer inte bara när det gäller Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling utan även i fråga om personuppgiftsbehandling inom kriminalunderrättelseverksamhet och annan brottsförebyggande verksamhet som bedrivs av enheter inom den öppna polisen. Nämnden framhöll även att den rätt till s.k. partsinsyn i utredningsmaterial som åtalade har utan hinder av gällande sekretess inte ger annat än en begränsad insyn i den personuppgiftsbehandling som sker i den förebyggande verksamheten. Vidare noterade nämnden att en särskild utredare har i uppdrag att överväga begränsningar i åtalads rätt till partsinsyn (Dir. 2007:120).

Tillsyn

Mot bakgrund av vad som ovan anförts om Säkerhets- och integritetsskyddsmyndighetens roll och uppgifter inom ramen för tillgången till ett effektivt nationellt rättsmedel tillstyrker nämnden promemorians förslag att nämnden, vid sidan av Datainspektionen, ska ges ställning som nationell tillsynsmyndighet enligt rambeslutet (artikel 25). Nämndens tillsynsuppgift bör dock övervägas ytterligare i den vidare beredningen. I det ovan nämnda remissyttrandet tillstyrkte nämnden att dess tillsynsuppgift utvidgas från att endast angå Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling till att omfatta behandling av personuppgifter i all polisens brottsbekämpande verksamhet. Dock anförde nämnden att tyngdpunkten i dess tillsyn bör ligga på den personuppgiftsbehandling som är undandragen allmän insyn och där traditionella nationella rättsmedel inte är ägnade att vara effektiva. I den vidare beredningen borde det därför klargöras i vad mån nämnden ska vara skyldig att på begäran av en enskild kontrollera om han eller hon har varit föremål för personuppgiftsbehandling (jfr 3 § lagen [2007:980] om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet).

Som redovisats i förgående avsnitt är nämnden enligt författning skyldig att lämna resultatet av sin tillsyn vidare till annan myndighet för åtgärd när det är påkallat. Gäller tillsynsärendet personuppgiftsbehandling ska resultatet lämnas till Datainspektionen för åtgärd. Detta förhållande och dess betydelse för rambeslutets krav på att den eller de nationella tillsynsmyndigheterna ska ha befogenheter att inleda rättsliga åligganden bör tydliggöras i den vidare beredningen.

Promemorian gör bedömningen att någon lagstiftningsåtgärd inte är påkallad för att ge nämnden den föreslagna tillsynsuppgiften eftersom att de befogenheter nämnden har får anses vara tillräckliga. Emellertid omfattar som nyss nämnts nämndens tillsynsområde för närvarande endast Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling. För att tillsynen ska omfatta även den öppna polisens personuppgiftsbehandling krävs därför en ändring i lagen om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet.

Ekonomiska konsekvenser

Som nämnden har anført i sitt ovan nämnda remissyttrande förutsätts att den för sina nya utökade uppgifter tillförs nya resurser som bedöms motsvara fyra årsarbetskrafter till en beräknad kostnad (inklusive kostnader för tillkommande lokaler, utrustning, säkerhetsskydd, expenser m.m.) om 4 500 tkr per år.

Detta yttrande har beslutats av nämnden. I beslutet har ledamöterna Anders Eriksson, ordförande, Linnéa Darell, Gun Hellsvik, Berit Jóhannesson och Alf Karlsson deltagit. Föredragande har varit rättssakkunniga Jessica Bertilsson.

Anders Eriksson

Jessica Bertilsson